

har hurtigt opgivet disse Fremgangsmaader, den har sølt sig bunden af en Taknemlighedspligt til Ministeriet, og nu søger den igen paa sin Side til Tak for den Undervisning, som er modtagen, ogsaa at meddele Ministeriet sin Undervisning. Hvori er det nu, den vil søge at undervise Ministeriet? Det er fornemlig to Punkter; det ene er, at naar Ministeriet vel har Flertal i det ene Thing, men møder en bestemt Modstand i det andet Thing, saa, naar Ministeriet opløser og opløser og atter opløser og ikke faar nogen Fremgang, men tvertimod fremkalder en bestandig stigende Modstand, vil dette Ministerium ikke let formaa at sætte sin Villie igjennem og gjøre sine Anskuelser gjældende og bevirker herved, at Lovgivningsmagten svinger. Det er det Ene. Det Andet, som Oppositionen efter mit Skøn ogsaa ønsker ifølge, hvad den skylder Regjeringen, at undervise den om, er Ansvar. Et Ministerium er ansvarligt, ikke alene for, hvad der sker, men det er ogsaa ansvarligt for, hvad der ikke sker, hvis det bliver ved Roret. Ja, vi andre simple Dødelige ere kun ansvarlige for, om vi have gjort vort Bedste, gjort, hvad vi kunde, men Magthaverne maa sætte deres Villie igjennem; Magthaverne maa formaa at gennemføre det, som de anse for gavnligt og nyttigt til Fædrelandets Vel, og hvis de ikke kunne føre det igjennem og blive bære de det fulde, hele og udelte Ansvar derved. Paa denne Opfattelse er det, at Parlamentarismen hviler — se det er det, som Oppositionen nu er ifærd med at gjøre sig Glid for at undervise Ministeriet om. Der ligger i Grunden — ja, det er virkelig ikke Sarkasme, det er mit fulde Alvor — der ligger i Grunden en for vidt dreven gjenfærdig Høiagtelse til Grund for Flertallets Stilling her til Ministeriet. Flertallet er overbevist om, at Ministeriet er saa lærenemt, saa letnemmede, at det hurtigt vil tilegne sig den Visdom, som Thingets Flertal vil meddele det. Det er et Spørgsmaal, om Flertallet ikke sætter denne Værenemhed for høit. Det er overordentlig vanskeligt at forlade et Standpunkt, som man engang har indtaget. Syv Aar ere nu flydte hen. Vi have haft en Syvaarskrig, og det kan saamænd godt være, at vi faae en Tredivaarskrig, det kan jeg ikke sige. Det er saaledes, at det forekommer mig, at Flertallet stiller Ministeriet for høit; men paa den anden Side stiller Ministeriet ogsaa dette Thing meget høit, det har en altfor dyb Høiagtelse for dette Thing. Det ser det i en altfor ideal Belysning og ikke

saaledes, som Mennesker i Virkeligheden ere. Det mener, at, efterat Thinget er blevet opløst og opløst og atter opløst, og efterat Ministeriet har gjort Modstand imod Thing, som ligge Thinget paa Hjerte, skal Thinget kunne frigjøre sig for det Alt sammen og alene tage Hensyn til Sagerne Behandling. Det er i denne Henseende, at Ministeriet stiller Thinget for høit, idet det venter, at Thinget kan gjøre dette. Mennesker ere afhængige af de Følelser og den Stemning, som bevæger sig hos dem. Røsten klinger forskjelligt, naar den kommer fra et Menneske, for hvem jeg har Hengivenhed, og naar den kommer fra et Menneske, for hvem jeg ikke har det. Der var engang en Mand i denne Sal — det er nu mange Aar siden — som altid irriterede mig, naar han talte, men da han saa engang støttede et Forslag, hvorved vi kom til at gaa sammen, saa klang hans Stemme saa uendelig sødt og blødt i mine Øren. Ja, det er en Erfaring, som man kan gjøre med sig selv, at der, hvor der er Ubillie, Mangel paa Hengivenhed og Tillid, der bliver det langt, langt vanskeligere at sætte sin Villie igjennem. Er det ikke saaledes, at en Gave, naar den kommer fra en kjær Haand, bliver os dyrebar, hvormod vi, naar den kommer fra En, som vi ikke kunne lide, egentlig helst ville være fri for den? Det er altsaa derpaa, at paa den ene Side Ministeriet stiller for ideelle Fordringer til Folkethinget, og at paa den anden Side Folkethingets Flertal har for stor Tillid til Ministeriets Værenemhed, at den nuværende Konflikt beror. Naar man staar udenfor og betragter Kampen, saa er det efter min Opfattelse disse Kræfter, som vise sig at ligge til Grund for den. Jeg tilstaar for mit eget personlige Vedkommende, at det ikke er mig muligt at træde ind i de Kampendes Rækker. Jeg vilde derved komme til at fornegte en Grundfætning, som jeg altid har fulgt, og som jeg ikke vil forlade, den nemlig, ved ethvert Forslag, det komme nu fra Høire eller fra Venstre, fra Regjeringen eller fra Oppositionen, alene at se paa Forslagets Indhold og søge at fremme det efter bedste Evne. Denne Grundfætning ser jeg mig ikke istand til at forlade. Som Aldersformand søgte jeg at faae Thinget ind paa at vedtage en Fædrelandets Vaabenhvile, saa at man idetmindste i denne anden Samling skulde se bort fra alt Andet og kun bryde sig om Sagerne, men denne Tanke fandt en meget tølig Modtagelse. Det undrede mig, at